
ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA RYMICE, OKRES KROMĚŘÍŽ

Rymice 39, 760 01 Holešov
IČ: 70985065
tel.: 573 396 075
e-mail: mszs@skolarymice.cz

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Údaje o škole:

Název školy: **Základní škola a Mateřská škola Rymice, okres Kroměříž**

Adresa škol: **Rymice 39, 769 01 Holešov**

IČO: **70985065**

REDIZO: **600118291**

Jméno ředitelky: **Mgr. Lenka Veselá**

Kontakty: č. tel.: **573 396 075**

mob. tel.: **776 099 669**

e-mail: mszs@skolarymice.cz

www.skolarymice.cz

Zřizovatel:

Název: **Obec Rymice**

Adresa: **Rymice 4, 769 01 Holešov**

Kontakty: č. tel.: 573 396 630

e-mail: rymice@volny.cz

www.rymice.cz

Datum vydání dokumentu: 25. 8. 2020

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2020

Aktualizováno: 12. 10. 2020

Školní družina

Charakteristika

Školní družina je součástí Základní školy a Mateřské školy Rymice, okres Kroměříž s kapacitou 30 žáků. Je určena pro žáky 1. -5. ročníku. Školní družinu tvoří od 1. 9. 2020 jedno oddělení. Součástí činnosti jsou zájmové útvary, které se otevírají dle zájmu dětí.

Činnost školní družiny (ŠD) a výchovné působení paní vychovatelek vychází z požadavků pedagogiky volného času - ovlivňování volného času, nabídka alternativních aktivit, nabídka pomůcek, her.

Podstatný je požadavek dobrovolnosti, aktivity, seberealizace, zajímavosti a zájmovosti, pestrosti a přitažlivosti.

Školní družina je místem pro:

- zájmové vyžití žáků, dle aktuální nabídky kroužků pro daný školní rok

Kroužek	Den	Čas	Kroužek vede
Hra na hudební nástroj (ZUŠ-klávesy, flétna trubka)	pondělí pátek	12:30-18:00 12:30-18:00	Mgr. Tereza Košinová
Náboženství	středa	12:30-14:15	Ing. Jan Faltýnek
Počítače	úterý	12:00-13:00	Mgr. Lenka Veselá
Sportuj ve škole	pondělí středa	14:15-15:00	Kristýna Ducháčová
Šikovné ručky	1x za 14 dní čtvrtek	13:00 – 14:00	Kristýna Ducháčová
Keramika	1x za 14dní čtvrtek	12:30 – 16:00	SVČ Tymy
Deskové hry	úterý čtvrtek	12:35 – 14:00	Mgr. Petra Příkrylová
Anglický jazyk pro předškoláky a žáky 1. ročníku	úterý	12:00 – 13:00	Lenka Janečková babymusic

- regeneraci sil dětí po vyučování
- rozvíjení tvořivosti
- posilování sebevědomí
- místo pro komunikaci žáků a vychovatelky, žáků mezi sebou, vychovatelky a rodičů

Cíle zájmového vzdělávání

Vzhledem k tomu, že účastníci zájmového vzdělávání v ŠD jsou zároveň účastníky základního vzdělávání, je přirozeným jednotícím prvkem vzdělávacích cílů ŠD a zdrojem inspirace RVP ZV. Z těchto cílů čerpáme, přetváříme je a přizpůsobujeme potřebám ŠD.

- ŠD připravuje žáky pro život ve stávající společnosti a
- prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybaví žádoucími vědomostmi, dovednostmi a postoji

- umožňuje žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- vede žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vede žáky k tomu, aby uplatňovali svá práva, ale současně naplňovali své povinnosti
- vede k rozvíjení vnímavosti, citlivým vztahům k lidem, prostředí i k přírodě
- v návaznosti na školu plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání žáků
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů
- učí žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické i duševní zdraví své i svých spolužáků
- vede žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám, učí je žít společně s ostatními lidmi

Délka a časový plán vzdělávání

Vzhledem k proměnlivé organizační struktuře oddělení a kroužků je časový plán stanoven na jeden rok.

Formy vzdělávání

Vzdělávání probíhá

- a) **pravidelnou** výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností na základě každodenní činnosti přihlášených žáků
- b) **individuální** prací, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání žáků a je organizována jako např. konzultace, řešení tématického úkolu, účast jednotlivce v soutěži atd.
- c) **nabídka spontánních činností** např. hry v ranní družině atd.

Obsah vzdělávání

Obsah vzdělávání je orientačně rozdělen do vzdělávacích oblastí, převzatých z RVP ZV. Průřezová témata procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Obory a oblasti ze ŠVP, vhodné k propojení činností:

Člověk a jeho svět

- Místo, kde žijeme: - vztah ke své škole, městu, státu
 - vycházky, výlety, poznatky z cest
- Lidé kolem nás: - příbuzenské vztahy v rodině
 - vztahy mezi dětmi
 - vztahy ke škole
 - pravidla soužití
 - chování lidí-pravidla slušného chování
 - principy demokracie
 - základní lidská práva a práva dítěte
 - práva a povinnosti
- Lidé a čas: - regionální pověsti a báje
 - tradice, zvyky, odlišnost způsobů života

- návštěva kulturních institucí – muzeum, knihovna, galerie
- orientace v čase

Člověk a jeho zdraví: - orientace ve zdravé výživě

Člověk a příroda

- rozmanitost živé a neživé přírody
- ochrana přírody – praktické poznávání přírody
- proměny přírody, roční období
- činnost člověka v přírodě (pozitivní, negativní)
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody
- likvidace a třídění odpadů

Člověk a svět práce: - tradiční i netradiční materiály

-elementární dovednosti

Výchovné programy školní družiny se zaměřují na rozvoj kompetencí podle ŠVP:

- *kompetence k učení*
  - možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně - vzdělávací práce školní družiny
  - nacházení nových vazeb mezi získanými poznatky a životem
  - výchovných cílů dosahovat specifickými prostředky, výrazně odlišnými od školního vyučování
- *kompetence k řešení problémů*
  - řešení různých situací v praktickém životě
  - prezentace vlastních myšlenek a nápadů
  - plánování činností
- *kompetence komunikativní*
  - posilování komunikačních dovedností
  - kultivace verbálního i neverbálního projevu
  - rozvíjení slovní zásoby
  - schopnost vyjádřit se
  - schopnost naslouchat
  - pochopení a zvládnutí pravidel diskuze
- *kompetence sociální a personální*
  - učit se základům kooperace a spolupráce
  - přijímat a střídat role ve skupině
  - respektovat společně dohodnutá pravidla chování, na jejichž formulaci se žáci společně podílejí
  - rozvíjení emoční stránky osobnosti
  - řešení životních situací
  - vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy, se stresem
  - posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
  - prevence sociálně patologických jevů – drogy, alkohol, kouření
    - delikvence
    - virtuální drogy

- šikanování, vandalismus, násilné chování
- rasismus
- multikulturní výchova, podobnost a odlišnost lidí
- poznávání a respektování rozdílů v prožívání, myšlení a jednání každého jednotlivce
  - *kompetence občanské*
- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- výchova ke zdravému životnímu stylu
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody
- likvidace a třídění odpadů
- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
  - *kompetence pracovní*
- možnosti budoucí profesní orientace
- dodržování pravidel bezpečnosti při pracovních činnostech v ŠD

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Zájmové vzdělávání nabízí významný prostor pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Integrace v našem zařízení by v případě potřeby měla individuální formu s využitím individualizace a diferenciací pedagogických postupů.

V oblasti personální budeme dbát na:

- Odbornost pedagogické pracovnice s ohledem na druh postižení či znevýhodnění účastníků

V oblasti technické na:

- Problematiku architektonických bariér

V oblasti materiální:

- Vybavenost speciálními didaktickými a kompenzačními pomůckami
- Zajištění zápůjčky potřebného materiálního vybavení

V oblasti organizační:

- Vymezení formy integrace
- Spolupráci s rodiči
- Využití poradenské pomoci školy (ŘŠ – speciální pedagog, metodik prevence), školských zařízení (PPP, SPC pro daný druh postižení), jinými odbornými pracovišti apod.

S ohledem na psychosociální charakteristiku nadaných jedinců vymezujeme:

- Vhodné zájmové aktivity zaměřené na tvořivost, spolupráci, vztahy
- Odbornou připravenost pedagogické pracovnice
- Spolupráci se školou

Podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončení vzdělávání

Přihlašování, průběh a ukončení vzdělávání

Ředitelka stanoví ve vnitřním řádu pro jednotlivé formy zájmového vzdělávání podle § 2 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání ve znění pozdějších předpisů, způsob evidence účastníků takto:

2.1 Ve školní družině je určena vychovatelka, která zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, vybírání poplatků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností.

2.2 O přijetí účastníka k činnosti družiny ve formě pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti se rozhoduje na základě písemné přihlášky. Součástí přihlášky k pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny.

2.3 Výše úplaty je stanovena předem na celý školní rok a činí 500,- Kč.

2.4 Výši úplaty může ředitelka snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže

a) účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi,

b) účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, nebo

c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře

a tuto skutečnost prokáže ředitelce.

2.5 Pokud za dítě není uhrazena úplata, ředitelka školy může rozhodnout o vyloučení žáka ze školní družiny.

Pokud je přijat, vztahují se na něho veškerá práva i povinnosti účastníka zájmového vzdělávání v naší škole. (viz. Vnitřní řád školní družiny). Přihláška je platným dokumentem, osobní data žáků se zapisují do školní matriky vedené podle školského zákona

Personální podmínky

Ve školní družině pracují dvě paní vychovatelky. Jedna zabezpečuje chod ranní družiny a druhá má na starosti odpolední zájmové vzdělávání. Obě vychovatelky splňují kvalifikační předpoklady pro výkon činnosti vychovatele. Své odborné zaměření průběžně prohlubují především jejich samostudiem. Jsou iniciátorkami při volnočasových činnostech, které přímo nebo nepřímo řídí, navozují, motivují, umožňují a hodnotí.

Nástin profilu vychovatelky:

- má vysokou míru empatie
- umí vytvořit příznivé sociální klima
- zná širokou škálu různých zájmových aktivit přiměřených věku účastníků

- má organizační schopnosti
- dokáže vzbuzovat zájem o činnost, podporovat sebevědomí žáků a rozvíjet pozitivní stránky osobnosti
- zná bezpečnostní předpisy pro práci s žáky

Provozní doba školní družiny je k 1. 9. 2020:

Ranní družina: po - pá 6:45 – 7:45 Mgr. Lenka Veselá
Odpolední družina: po - pá 11:40 – 16:00 Pavlína Matelová

Materiální podmínky pro činnost:

V současnosti využíváme k činnosti jednu místnost k tomu určenou, v případě využívání PC kmenové třídy. Při obnově materiálně technického vybavení vycházíme z dlouhodobých i krátkodobých záměrů školy. Naším cílem je vytvořit:

- inspirující, nestresující prostředí
- obnovit zastaralé vybavení a průběžně doplňovat nové pomůcky
- možnost využívání prostor školy:
  - jednotlivé třídy
  - tělocvična
  - školní hřiště a zahrada
  - obecní hřiště

vhodná místa v okolí školy:

- obecní prostory (areál bistra)

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

ŠD spolupracuje s rodiči v rámci volnočasových aktivit / sportovní aktivity. Její činnost se úzce prolíná se školou, spolupodílí se na akcích pro obec.

Zájmové zaměření žáků v době pobytu ve školní družině:

Dětem umožňujeme v době pobytu ve školní družině rozvíjet své zájmy ve specificky zaměřeném kroužku:

- Kroužek „Sportuj ve škole“
- Kroužek ICT
- Hudební kroužek vedený ZUŠ
- Náboženství
- Kroužek ručních prací
- Keramika
- Deskové hry
- Anglický jazyk pro žáky 1. ročníku

Mimo tento kroužek se děti seznamují se všemi oblastmi zájmové činnosti a jednotlivé aktivity jsou zapracované v týdenní skladbě zaměstnání:

1. Odpočinkové činnosti - mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po obědě nebo po namáhavé fyzické či psychické zátěži

- stolní hry /Člověče nezlob se, Cink, Logik, Bingo, Hlavalamy/
- společenské hry
- individuální odpočinek na koberci
- skupinové klidové hry
- poslech /pohádky, dětské písničky/
- četba/ časopisy, knihy ze školní knihovny/
- aktivní odpočinek – vycházky do blízkého okolí, na malé hřiště, zahradu

2. Rekreační činnosti - slouží k regeneraci sil

- aktivní hry/skákání gumy, hry na slepou bábu, škatulka, míčové hry, kolektivní pohybové a soutěživé hry/
- soutěže ve třídě i v přírodě /podle počasí/
- vycházky zaměřené na ekologickou a dopravní výchovu
- spontánní sportovní aktivity

3. Zájmové činnosti - rozvíjejí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost.

- ✓ **sportovní a turistické činnosti** přispívají k fyzické zdatnosti a psychické odolnosti. Jsou zaměřená na atletiku, gymnastiku, kolektivní hry, netradiční sporty (florball, patří sem i kondiční cvičení, průpravná a zdravotní, akrobacie, turistika, , pěší turistika do nedalekého lesíku, sledování sportovních soutěží, atd.
- ✓ **pracovně-technické činnosti** podporují přirozenou touhu dětí o aktivním uplatnění v oblasti techniky, zdokonalují manuální schopnosti dětí, přispívají k profesní orientaci žáků
  - práce s různými materiály /papír, textilie, přírodniny, karton/
  - stavby na pískovišti
  - montážní a demontážní činnosti / stavebnice, kartony, výroba drobných předmětů ze dřeva, plechu, drátků
  - příprava jednoduchých pokrmů /zdravá výživa/
  - kreativní tvorba
- ✓ **přírodovědné činnosti** pěstují kladný vztah k přírodě, prohlubují vědomostí o ní, zájem o živou a neživou přírodu. Činnosti jsou zaměřené na poznávání a pozorování různých způsobu života živočichů i rostlin v jejich přirozeném prostředí a různých ročních období.
  - vycházky zaměřené na přírodovědné aktivity
  - práce s odbornou literaturou

- práce s internetem
  - přírodovědné soutěže
- ✓ **esteticko-výchovné** činnosti jsou zaměřené na rozvíjení výtvarného, hudebního, literárního, dramatického a hudebně-pohybového projevu.

Výtvarné:

- kresba tužkou, rudkou
- malba temperou, vodovými barvami
- experimenty s barvou /rozfoukávání barev, zapouštění do mokrého i jinak připraveného podkladu, míchání barev ad. /
- koláže z papíru i jiných materiálů
- plastická a prostorová tvorba / modelování s modelovací hmotou, sádrou, hlinou/

Hudební:

- zpěv s doprovodem i bez doprovodu
- dětské tance
- nápodoba pohybem
- hra na Orffovy nástroje
- hra na hudební nástroje /flétna, elektronické piano/
- poslech moderní i vážné hudby
- hudební hry a soutěže

Literárně-dramatické:

- četba z dětských časopisů /Sluníčko/
- četba knih ze školní knihovny i vlastních
- přednes krátkých básniček
- pokusy o dramatickou a literární činnost

- ✓ **Příprava na vyučování** - není to povinná činnost školní družiny.

- Možnost vypracování domácích úkolů
- rébusy
- vědomostní soutěže
- křížovky
- kvízy apod.
- práce s počítačem

Roční plán a měsíční plány jsou provázány s ročními průřezovými tématy a školními a třídními projekty.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

ŠD vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činnosti při různých formách zájmového vzdělávání.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- vhodná struktura činností a skladba zaměstnání
- zajištěný pitný režim – vlastní, popř. školní

- zdravé prostředí užívaných prostor – vhodné osvětlení, teplo, čistota, větrání, velikost sedacího nábytku apod.
- bezpečné pomůcky – především vždy zkontrolovat tělocvičné nářadí
- ochrana účastníků před úrazy – poučení o bezpečnosti při jednotlivých činnostech
- dostupnost prostředků první pomoci – lékárnička uložena v prostorách sociálního zařízení pro zaměstnance školy v přízemí

Psychosociální podmínky:

- vytváření pohodového prostředí – důraz na otevřenost a partnerství
- respekt k potřebám jedince, důraz na posílení praktické zkušenosti
- akceptovat věkovou přiměřenost a využít motivujícího hodnocení
- ochrana před patologickými jevy
- spoluúčast žáků na plánování činnosti

Vzdělávací program zájmového vzdělávání byl vytvořen v souladu se ŠVP Základní školy a Mateřské školy Rymice, okres Kroměříž na dobu 5 let.

Příloha č. 1

Doplňující vzdělávací obory:

Etická výchova

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Na deset základních témat navazuje šest aplikačních témat, mezi která patří:

Etické hodnoty

Sexuální zdraví

Rodinný život

Duchovní rozměr člověka

Ekonomické hodnoty

Ochrana přírody a životního prostředí

Hledání pravdy a dobra jako součást přirozenosti člověka

Etická výchova vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů. Ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura navazuje etická výchova na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem a ve vzdělávacím oboru Cizí jazyk na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět navazuje na učivo domov, škola, rodina, soužití lidí, chování lidí, základní globální problémy, ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody, partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy. Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda ve vzdělávacím oboru Přírodopis navazuje na učivo životní styl a ochrana přírody a životního prostředí. Ve vzdělávací oblasti Člověk a kultura ve vzdělávacím oboru Výtvarná výchova navazuje na učivo prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků. Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví navazuje na učivo vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence a osobnostní a sociální rozvoj. V doplňujícím vzdělávacím oboru Dramatická výchova navazuje na učivo základní předpoklady dramatického jednání a proces dramatické a inscenační

tvorby. Z průřezových 2 témat navazuje především na vzdělávací obsah osobnostní a sociální výchovy, multikulturní výchovy, environmentální výchovy a mediální výchovy. Etická výchova žáka především vede: k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Doplňující vzdělávací obor etická výchova u žáka rozvíjí: sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Vzdělávání je založeno na zásadách svobodného šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznání světa a jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání (§ 2, odst. 1, písm. e) školského zákona).

Vzdělávací obsah

1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci
- se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel
- si osvojí základní (předpoklady)vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým
- si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých
- zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu,
- zájem o spolužáky
- vyjadřuje city v jednoduchých situacích
- využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku
- si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení
- se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých,
- pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách
- identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí
- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy

- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně

Učivo:

ZÁKLADNÍ KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

- komunikace při vytváření výchovného kolektivu – představení se, vytvoření základní komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace
- základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích - pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva
- základy neverbální komunikace- seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky
- komunikace citů – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu

POZITIVNÍ HODNOCENÍ SEBE A DRUHÝCH

- sebepojetí - sebezpoznání, sebehodnocení, sebebřijetí, sebezprezentace, sebezovládání, podpora sebezceňování
- pozitivní hodnocení druhých – v běžných podmínkách projevení pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu
- akceptace druhého - zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit,
- pomocí empatie předpokládat reakci druhých

TVOŘIVOST A ZÁKLADY SPOLUPRÁCE

- tvořivost v mezilidských vztazích – vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování
- schopnost spolupráce – radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce
- elementární prosociálnost – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství

ZÁKLADY ASERTIVNÍHO CHOVÁNÍ

- iniciativa – ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijata jinými, zpracování neúspěchu
- asertivní chování – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání

FILMOVÁ/AUDIOVIZUÁLNÍ VÝCHOVA PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

1. Charakteristika vzdělávacího oboru

Doplňující vzdělávací obor Filmová/Audiovizuální výchova (dále jen F/AV) poskytuje školám možnost obohatit vzdělávací obsah základního vzdělávání ve vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Vymezený vzdělávací obsah podporuje rozvoj žáků jako uživatelů filmových a obecně audiovizuálních produktů a zároveň rozvíjí jejich vnímavost a tvůrčí schopnosti prostřednictvím filmových/audiovizuálních výrazových prostředků. F/AV v etapě základního vzdělávání je koncipována jako metodické propojení několika tvůrčích činností:

1. vlastní tvůrčí zkušenost z filmové/audiovizuální tvorby a jejího výsledku;
2. schopnost vnímat díla vytvořená audiovizuálními výrazovými prostředky a uvědomovat si jejich hodnoty;
3. potřeba zaujmout a formulovat názor na filmové/audiovizuální dílo.

Vlastní tvůrčí zkušenost žáků (od 2. období 1. stupně) zprostředkovávají tři vzájemně propojené a na sebe navazující okruhy činností, při nichž se uplatňuje subjektivita, pozorování a smyslové vnímání, fantazie, tvořivost a citlivost a při kterých se prohlubují komunikační schopnosti.

Důraz je kladen na postupný rozvoj vnímání filmových/audiovizuálních děl. Žáci se na základě jednoduchých tvůrčích experimentů učí „řeči filmu“ tak, aby mohli mít větší požitek z vnímání děl filmové/vizuální kultury. Učí se lépe porozumět možnostem jednotlivých typů filmových/audiovizuálních sdělení vycházejících buď z přesného obrazu okolního světa (dokumentární pojetí), nebo umělého obrazu více či méně možného světa (hraný film) i obrazu, který vychází z technických možností rozšiřujících „filmovou řeč“ o triky, animace a další výtvarné prvky.

Stejně významnou složkou vzdělávacího obsahu jsou vlastní tvořivé činnosti žáků s využitím jednoduchých technických a výrazových prostředků typických pro film a audiovizuální umění obecně.

V základním vzdělávání se pozornost zaměřuje především na:

- přiblížení fyziologické podstaty vnímání pohybujících se obrazů, jejich předpokladů a možností; klíčovou roli světla v audiovizuaci; propojení a vztahy s ostatními obory umění;
- individuální pozorování a schopnost užívat v komunikaci audiovizuální – kinematografické sdělení; osvojení si specifického jazyka pro vyjadřování vlastních myšlenek a pocitů;
- znalost základních prvků audiovizuálního výrazu a jejich tvořivého využití; vytváření záběrů a jejich užití v elementární montáži; tvorbu drobného audiovizuálního tvaru jako hmatatelného výstupu praktické zkušenosti;
- individuální tvůrčí zkušenost a poučenější a intenzivnější vnímání filmových/audiovizuálních děl; užívání technologií jako prostředku k realizaci záměru, nikoliv jako cíle.

F/AV v základním vzdělávání poskytuje žákům příležitost lépe pochopit společný základ umění a jeho význam v životě člověka a společnosti. Posiluje schopnost intenzivněji vnímat společnost a procesy, které v ní probíhají. Přispívá k rozvoji

osobnosti žáka, vytvoření jeho hodnotového systému, etických postojů a aktivního vztahu ke společnosti.

2. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- experimentuje se samostatně vytvořenými výtvarnými prvky a vytváří pohybové efekty, ve své tvorbě uplatňuje základy animace
- využívá proces vzniku optického obrazu v dírkové komoře a s jeho principem pracuje při tvorbě optických obrazů a při tvůrčích experimentech
- vytváří série fotografií a jiných statických vizualizací, následně s nimi experimentuje a využívá možností technologií vytvářejících pohybový efekt
- experimentuje s několika světelnými zdroji a ověřuje jimi světelnou proměnu podoby trojrozměrného předmětu, lidské tváře
- užívá světlo jako prostředek pro zachycení, zobrazení a modelaci skutečnosti
- pozná některé historické přístroje užívané v minulosti k zachycení a promítání pohybu
- slovně vyjadřuje děj, situace, příběh promítnutého filmu (animovaného, hraného) a zaujímá osobní stanovisko k jednání postav a vyjadřuje svůj názor na film jako celek
- ve spolupráci s učitelem dílčím způsobem analyzuje použité prostředky a principy v ukázkách promítnutého filmu

Učivo

UPLATNĚNÍ SUBJEKTIVITY, POZOROVÁNÍ, SMYSLOVÉHO VNÍMÁNÍ

- kresby vytvořené různými technikami, pořízené v sériích pro vytvoření iluze pohybu, vizuální hry s těmito prvky
- cvičení vnímavosti: pozorování reálných dějů a schopnost jejich verbální reflexe, vyprávění obsahu promítnutého filmu, hry se třemi malými světelnými zdroji
- ovlivňování obrazové podoby trojrozměrného předmětu a lidské tváře světlem

UPLATNĚNÍ KREATIVITY, FANTAZIE A SENZIBILITY

- pohyb jako základní princip kinematografie, jeho fyziologické předpoklady – doznívání zrakového vjemu jako předpoklad vzniku kinetického obrazu
- filmový záběr jako základní jednotka audiovizuálního sdělení, jeho vytvoření jednoduchým záznamem
- tvořivé uchopení situace promítnutého filmu a její individuální nebo kolektivní inscenace

KOMUNIKACE, POSILOVÁNÍ A PROHLUBOVÁNÍ KOMUNIKATNÍCH SCHOPNOSTÍ

- základní skladebná cvičení
- základy montáže obrazových prvků se záměrem zobrazit – vizuálně vyprávět – plynulý děj, situaci
- komunikace vlastních záměrů a námětů v kolektivu, zhodnocení a rozbor vlastní i umělecké produkce

- projekce a analýzy vybraných filmů všech základních proudů audiovizí (dokument, fabulace – hraný film, výtvarný – animovaný film)

TANEČNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA

1. Charakteristika vzdělávacího oboru

Doplňující vzdělávací obor Taneční a pohybová výchova (dále jen TPV) poskytuje možnost obohatit vzdělávací obsah základního vzdělávání ve vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vymezený vzdělávací obsah podporuje rozvoj kreativity žáků prostřednictvím tance vycházejícího z přirozeného pohybu člověka.

Každý má vrozenou schopnost tančit, protože každý má možnost pohybovat se, má vrozený cit, představitivost, smysl pro rytmus, schopnost rozvíjet se, myslet, chtít a jednat. Chceme dát i méně nadaným žákům možnost uplatnit své tvůrčí úsilí, protože to může být pro ně stejně důležité jako vynaložené úsilí velmi nadaných. Tanec je umění, které vyjadřuje citové hodnoty pohybem – hlavním tématem jsou tedy citové hodnoty a tvůrčí proces, nikoliv výsledek. Tanec umožňuje všimnout si zážitků vycházejících z pohybu vlastního těla, soustředit se na jeho rytmus, pracovat s pochopením jeho významu a vědomě je uplatňovat.

Specifik tance využívá TPV k formování osobnosti dítěte. Vytváří trvalé vztahy mezi myšlením, emocemi a fyzickou složkou dítěte, harmonizuje jeho fyzický vývoj. Rozvíjí tvořivost, citovost, citlivost a inteligenci těla. Učí vnímavosti vůči prostředí, rozvíjí sociální inteligenci. Na jedné straně učí spontaneitě, na druhé straně sebekázně. Rozvíjí pozitivní vztah k fyzické aktivitě a ke zdraví.

TPV nezahrnuje úzce účelové činnosti zaměřené na dosažení taneční techniky a výsledných pohybových tvarů. Nezaměřuje se na prvenství, rychlost, výsledek, úspěch, ale nabízí soustředění, sebepoznávání, úctu k druhým, radost a potřebu pečovat o společně sdílený prostor. TPV je chápána jako tvůrčí umělecká činnost, která je prostředkem ke znovuobjevování těla, jeho možností a citlivosti, k sebepoznávání a rozvíjení vyjadřovacích schopností neverbálním způsobem. Jedním z hlavních úkolů je podněcování k samostatné tvůrčí činnosti.

Tento doplňující vzdělávací obor vytváří další prostor pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, zejména kompetencí sociálních a personálních, komunikativních a občanských, a zároveň přispívá k dosahování cílů základního vzdělávání.

K rozvíjení klíčových kompetencí žáků a k naplňování cílů základního vzdělávání prostřednictvím tance a pohybové výchovy je nezbytné věnovat pozornost čtyřem základním doménám, které v taneční a pohybové výchově prostupují veškeré konání a jsou obsažené v nejrůznějších formách v celém vzdělávacím obsahu. Jsou to:

Objevování svého místa,
Rozvíjení inteligence těla,
originalita

a Vytváření společenství.

Obsahem Objevování svého místa jsou činnosti, jejichž prostřednictvím žák hledá a poznává prostor svého těla a které zprostředkují a vizualizují představu fyzického propojení tělesnosti s prostorem a prostředím. Pocit poznání a uvědomění si svého těla v prostorovém kontextu vede k uvědomění si své jedinečnosti v rámci sounáležitosti s celkem – napojení se na řád věcí. Toto poznání doprovází úcta, pokora a svoboda.

Obsahem Rozvíjení inteligence těla jsou činnosti směřující k rozvíjení přirozeného používání pohybu v závislosti na individuálních anatomických, fyziologických a psychologických předpokladech žáka. Jedná se o dlouhodobý proces podmíněný vůlí, směřující ke kvalitám rozvíjeným

a získávaným v závislosti na záměru, talentu a inteligenci. Činnosti směřující k rozvíjení inteligence těla nejsou cestou mechanického opakování a drilu.

2. Příloha č. 1

Obsahem originality jsou činnosti, které rozvíjejí osobnost žáka a během dlouhodobého procesu mu pomáhají hledat jedinečný způsob jeho vyjádření světa. Smyslem skutečné původnosti/originality není upoutávat pozornost za každou cenu. Je to cesta jedinečně uchopeného již existujícího tvarosloví. Záměrem je pomáhat vyrůst osobnostem, které budou této původnosti schopny.

Obsahem Vytváření společenství jsou činnosti, které evokují prožitek sounáležitosti a sdílení. Tanec může zprostředkovat prožitek společenství jako jednu ze základních lidských potřeb. TPV navozuje pocity sounáležitosti a sdílení, čímž působí proti odcizení a vykořenění a podporuje pozitivní (partnerskou) sociální interakci.

K uplatňování domén TPV dochází prostřednictvím celého vzdělávacího obsahu. Učivo je rozčleněno do sedmi okruhů činností: pohybová průprava, prostorové citění, vzájemné vztahy, pohyb s předmětem, pohybové a taneční hry, hudba a tanec, improvizace – činnosti v rámci tohoto okruhu se na 2. stupni ZŠ více zaměřují na vlastní tvorbu žáků s využitím individuálních možností a schopností žáků.

Vzdělávání v rámci TPV musí vždy směřovat k dosažení určité míry inteligence těla, která je závislá na pedagogickém záměru, vůli, talentu a emocích žáka.

2. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- rozumí základním pravidlům správného držení těla ve smyslu statickém i kinetickém
- vnímá a prožívá základní prostorové pojmy a půdorysné dráhy pohybu
- rozlišuje základní dynamické stupně pohybu
- rozlišuje základní členění času – vědomě používá různá tempa včetně zrychlování a zpomalování, pracuje s pauzou
- zvládá základní druhy kroků pro pohyb z místa a dokáže je správně používat
- navazuje pozitivní partnerské vztahy v malé skupině
- aktivně vnímá hudební doprovod, reaguje na změny tempa, rytmu, tělem vyjadřuje hudební
- melodii, vnímá a vyjadřuje hudební frázování je schopen jednoduché krátké pohybové improvizace vedené pohybovým, hudebním nebo tematickým zadáním
- přijímá a respektuje pravidla her
- zvládá základní prvky obratnosti

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- vědomě přenáší pravidla správného držení těla do běžného života
- uplatňuje správné návyky používání svého těla, rozumí pojmu přirozený (správný, zdravý) pohyb
- vnímá a v pohybu aplikuje základní prostorové vztahy
- rozlišuje a vědomě používá základní dynamické stupně pohybu
- vnímá a vyjadřuje pohybem dvoudobost, třídobost a čtyřdobost

- slyší a vyjadřuje pohybem jednoduché rytmické modely
- přijme a respektuje řád hudebního frázování
- navazuje vzájemné pozitivní vztahy i ve větších celcích a skupinách
- improvizuje na jednoduché náměty podpořené hudebním doprovodem

Příloha č. 1

Učivo

POHYBOVÁ PRŮPRAVA

- ❖ cvičení, která vypracovávají „svalový korzet“ osového orgánu (pánevní, páteř, šíje a hlava)
- ❖ cvičení aktivující hlavní tělesné těžiště
- ❖ cvičení upevňující osovou postavu dolních končetin
- ❖ *cvičení zaručující možnost propojení pohybu horních končetin s pohybem trupu*
- ❖ cvičení, která zvyšují hybnost kloubního systému a přiměřeně zatěžují svalový aparát

PROSTOROVÉ CÍTĚNÍ

- ❖ základní prostorové vztahy (výška – hloubka, vpřed – vzad, vpravo – vlevo, daleko – blízko)
- ❖ půdorysné dráhy pohybu (přímka, úsečka, oblá linka, kruh)
- ❖ prostorové dráhy pohybu
- ❖ prostorové cítění jako zážitek

VZÁJEMNÉ VZTAHY

- ❖ vztahy partnerské (vyvážené)
- ❖ vztahy dominantní a subdominantní
- ❖ dvojice, trojice, kruh, řada, skupina – v různých způsobech držení
- ❖ důvěra a porozumění jako základ vzájemných vztahů

POHYB S PŘEDMĚTEM

- ❖ předmět jako bezprostřední podnět k pohybu a ke hře
- ❖ princip techniky práce s náčiním (souhra těžiště těla s těžištěm předmětu)
- ❖ přístupné druhy náčiní pro argumentaci rozličných pohybových principů (míče, švihadla, obruče různých velikostí, stuhy, tyče apod.)
- ❖ hra s předmětem, který přispívá k elementární schopnosti vyjádřit obsah pohybu a ke koncentraci

POHYBOVÉ A TANEČNÍ HRY

- ❖ hra jako základ umělecké činnosti
- ❖ hry kladoucí požadavky na různé psychické procesy, vlastnosti a stavy
- ❖ hry učící senzomotorické koordinaci
- ❖ hry přispívající k formování charakteru a mravní výchově
- ❖ hry s náčiním, motivované hudbou, hry prostorové, s rozpočítáváním, se zpěvem, na honěnou, hádanky, hry s napodobováním

HUDBA A TANEC

- ❖ aktivní naslouchání hudby podněcující k pohybu
- ❖ rozvíjení dialogu mezi hudbou a tancem

- ❖ rytmus, melodie, dynamika, harmonie
- ❖ pohybové citění dvoudobosti, třídobosti – sudých a lichých taktů obecně

IMPROVIZACE

- ❖ improvizace v rámci průpravných cvičení
- ❖ improvizace jako svět absolutní svobody
- ❖ improvizace s námětem